

actief in het politieke veld en steunt ten volle het Rassemblement du peuple français (RPF) dat hoopt op de terugkeer van de generaal. Naast zijn politieke engagement blijft Claude ook actief als literair essayist. In de twee jaar onmiddellijk na de oorlog publiceert hij vier verschillende monografieën die een erg brede interesse verraden (*Jean Cocteau ou la Vérité du mensonge*, *Aimer Balzac*, *La trahison d'un clerc* (over Julien Benda) en *André Malraux ou le Mal du héros*). Hij verdient intussen de kost met het schrijven van een schier eindeloze reeks woorden bij pocketuitgaven van de meest uiteenlopende auteurs en daarnaast ook als filmrecensent bij de traditioneel rechtse krant *le Figaro*, waar ook zijn vader medewerker van was.

Vanaf het begin van de jaren vijftig loopt Claude Mauriac warm voor de vernieuwingsbeweging in de literatuur die bekend staat als le Nouveau Roman. Hij draagt zijn steentje bij als essayist; met een aantal korte essays over o.m. Nathalie Sarraute, Alain Robbe-Grillet en Michel Butor die in 1958 voor het eerst worden gebundeld onder de titel *L'allitération contemporaine*. Intussen hoopt Claude nog steeds op een carrière als romancier. Pas in 1957 publiceert hij zijn debuut, *Toutes les femmes sont fatales*. Het wordt het eerste deel van een cyclus van vier, met als titel *Le dialogue intérieur*. Het boek geniet slechts een matige belangstelling vanwege de critici. Het tweede deel van de cyclus, *Le dîner en ville*, kent heel wat meer succes en wordt in 1959 bekroond met de Prix Médicis. Ondanks die prijs blijft het voor Mauriac wachten op de grote doorbraak, een doorbraak die er nooit echt zal komen. In de periode 1966-1992 verschijnt een tweede cyclus onder de titel *Les infiltrations de l'invisible* die dit keer uit zeven verschillende delen bestaat. Intussen leverde hij ook een aantal korte theaterstukken af, die al evenmin op een ruime belangstelling kunnen rekenen.

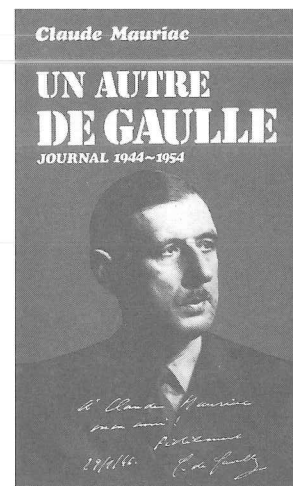
Sinds het ogenschijnlijk definitieve vertrek van De Gaulle in 1953 is Claude Mauriac de facto politiek dakloos. Al zijn energie gaat naar het eigen creatieve werk, hoewel hij geïnteresseerd zijn vaders politieke bemoeienissen volgt aan de zijde van Pierre Mendès-France en als woordvoerder van France-Maghreb. Wanneer De Gaulle vijf jaar na het failliet van het RPF opnieuw het politieke forum betreedt, is Mauriac aanvankelijk erg enthousiast. Al snel echter neemt hij meer afstand van een regime dat hevig wordt bekritiseerd door progressief links. Mauriac twijfelt heel lang en herevalueert voortdurend de eigen plaats in het politieke spectrum. Tijdens de gebeurtenissen van mei '68 kiest hij resoluut de kant van de contereerende studenten en gaat daarmee in tegen zijn vader en tegen andere gaullisten van het eerste uur zoals Raymond Aron.

De breuk met het regime is definitief. Vanaf het begin van de jaren zeventig engageert Mauriac zich volop in het gauchistische milieu met o.m. Jean Genet, Jean-Paul Sartre en de talloze ultralinkse groupuscules die sinds '68 de straten van Parijs veroverden. Zijn intellectuele engagement neemt de vorm aan van een reeks punctuele interventies in erg diverse kwesties, meestal aan de zijde van Michel Foucault, in wie hij een nieuw type 'geëngageerde intellectueel' herkent. Met deze laatste is Mauriac onder meer actief betrokken bij de Groupement des informations sur les prisons (GIP) die de levensomstandigheden in de Franse gevangnissen aanklaagt. Typisch voor deze generatie Franse intellectuelen is de internationale dimensie die hun politiek en sociaal engagement aanneemt. Dat geldt ook voor Mauriac die in 1978 zijn steunt betuigt aan de Vietnamese bootvluchtelingen en deelneemt aan de acties van het comité *Un bateau pour le Vietnam* waarvan onder meer Bernard Kouchner (in 1971 medeoprichter van *Médécins sans Frontières*) en André Glucksmann de initiatiefnemers waren. Eerder al reisde Mauriac, met Foucault, af naar het Franquistische Spanje om er te protesteren tegen het uitvoeren van de doodstraf.

Naarmate de gauchistische groeperingen, aan wiens zijde Mauriac sinds 1971 actie voert, afglijden naar steeds extremere en steeds gewelddadigere vormen van protest, neemt hij er meer en meer afstand van, vanuit de overtuiging dat geen enkel doel zo verheven is dat het alle middelen heiligt. De gewetenscrisis zo kenmerkend voor een hele generatie Franse intellectuelen aan het einde van de jaren zeventig, vertaalt zich in het geval van Mauriac in een definitief afscheid van het collectieve engagement. Hoewel hij als journalist nog steeds op zoek gaat naar het 'ontoelaatbare daar waar het zich verbergt', treedt hij min of meer terug uit de publieke sfeer om zich integraal te wijden aan *Le temps immobile*.¹

Een project

Het schrijven zat Claude Mauriac reeds van jongsaf in het bloed. Sinds 1922 – Mauriac is op dat moment acht jaar – hield hij trouw een dagboek bij. Wat aanvankelijk niet meer was dan een onschuldig spel, groeit al snel uit tot een volwaardige en zelfs enigszins obsessieve activiteit. Haast dagelijks vult hij één of meer pagina's in wat zal uitgroeien tot een monumentaal journaal. Vanaf het begin van de jaren zestig reeds speelt hij reeds met de idee om met deze enorme stapel papier ook daadwerkelijk iets aan te vangen.² Uiteindelijk zal het nog meer dan tien jaar duren voor Mauriac zijn plannen ook daadwerkelijk begint te realiseren. Wat in 1974 onder de titel *Le temps immo-*

bile verschijnt is niet zomaar een dagboek zoals er zoveel zijn maar eentje dat grondig is bewerkt door de auteur. Terugblikkend op zijn leven herschikt Mauriac de verschillende fragmenten van zijn journaal en tracht zo een andere – niet chronologische – ordening aan te brengen in het geheel. Aan de tekst van het dagboek zelf wordt, als we de auteur mogen geloven, niet geraakt. Door een alternatieve ordening aan te brengen in het geheel ontstaat een op het eerste gezicht erg chaotische 'reorkestratie' van het oorspronkelijke werk, die jaar na jaar wordt aangevuld en uiteindelijk tien boekdelen zal beslaan, gepubliceerd tussen 1974 en 1988. Tijdens het herschikken becomecommentarieert Mauriac voortdurend de eigen activiteit, wat dan weer zorgvuldig gedateerde fragmenten oplevert die inzicht verschaffen in de niet altijd even consequente drijfveren van de auteur. Bovendien houdt hij eraan in het eigen werk een veelheid aan fragmenten op te nemen afkomstig uit andere dagboeken en memoires van auteurs als Stendhal, Gustave Flaubert, Eugène Ionesco, Julien Green en vooral van zijn vader, François Mauriac. Op die manier ontstaat een erg polyfonisch geheel waarin de verschillende stemmen nu eens samen klinken en dan weer mekaar tegenspreken.

Voor wie enigszins vertrouwd is met de Franse intellectuele geschiedenis van de laatste driekwart eeuw vormt *Le temps immobile* fascinerende lectuur. Gezien Mauriacs levenswandel is dat ook niet verwonderlijk. Hoewel hij zelf nooit echt een hoofdrol vertolkte op de publieke scène, kruisten de meest uiteenlopende figuren uit het intellectuele en het artistieke veld vaak voor een langere periode zijn pad. Hierboven werden er reeds een aantal genoemd: François Mauriac, André Gide, Charles de Gaulle, Jean-Paul Sartre en Michel Foucault. Deze en nog heel wat andere figuren uit